

wichtige Filter ass fir zum Beispill de Waasserschutz, awer eeben och de Liewensraum Bësch, dass déi mat a Consideratioun geholl ginn an dass mer hei schwätze vu Bëschparzellen, wou mindestens 50 % Lafholz sinn, wou mer standuertgerecht Planzungen hunn. Dat heescht, dat wäert e Bonus ginn, deen a) substanzieel ass, awer b), wou mer all déi wichteg Leeschtunge consideréieren, déi de Bësch eis bréngt, fir méi resilient ze ginn, als Liewensraum ze funktionéieren an och als Garant fir e Mikroklima. Well am Bësch ass et e Stéckchen esou: Wa mer e gudden Bësch hu mat vill Alholz, da späichert sech do d'Waasser an da kréie mer an deem Bësch e Mikroklima, deen ass onvergläichlech. An ech mengen, dat ass et derwäert, belount ze gi fir d'Leit.

An dann, wichtig: dass mer déi richteg scientifique Donnéeën hunn, fir herno Entscheedungen ze treffen. E Privatmann muss och kënne wëssen: Wat ass da fir mai Bëschbuedem standuertgerecht? Dofir hu mer eng Buedemkartéierung gemaach. A mir wäerten am Laf vun deem Joer - do äntweren ech lech dann op d'Fro - net nëmmen déi Kaart zur Verfügung stellen iwwert d'Bëschbiedem, mee eeben och dee Fichier, wéi eng Bamaarten op wéi engem Standuert da richteg wäeren. Well de Bësch ass jo dee Beräich, wou mer d'Nohaltegkeet als Eischt entdeckt hunn, scho viru ganz laanger Zäit. De Begrëff vun der Nohaltegkeet kënnt grad aus engem Secteur, wou ee laang brauch, wou dës Generatioun fir déi nächst Generatioun virschafft.

Dofir gëllt et, net nëmmen de Leit déi richteg Outilen ze ginn, nee, mir hunn och an der leschter gemeinsamer Kabinettssetzung mat Rheinland-Pfalz dervu profitéiert, fir och d'Forschung mat Rheinland-Pfalz iwwert d'Geneetik vun eise Bëscher ze verschärfen. An ech mengen, dat ass eeben och e Volet, dee mer net dierfen aus den Ae verléieren. Mir kréien a mir brauchen ëmmer nach nei Erkenntnisser, fir de Leit beschtméiglech zur Säit ze stoen, wann et drëm geet, dass eise Bësch fit ass fir d'Zukunft, resilient ass, dass en ugepasst ass an dass e virun allem déi wichteg Fonctiounen vun der Noerhuelung fir jiddereen och weiderhi kann huelen a mer e gesunde Bësch kréien.

Domat soen ech lech Merci fir dës Fro.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools der Madamm Ëmweltministesch. Den Här Schank huet nach eng Zousazfro.

► **M. Marco Schank (CSV).**- Merci, Här President. Ech wollt am Fong just froen, well d'Regierung weess jo heiansdo, wat de Staatsrot mécht oder wat e wëlls huet ze maachen: Mir waarde jo all op d'Bëschgesetz, an ech mengen, dat ass schon am Februar 2018 deposéiert ginn. An dat Lescht, wat ech gelies hunn, wann ech mech net geiert hunn, dat ass en Avis vun der Chambre de Commerce, deen am Mäerz 2018 kout. An duerno kout näischt méi. Vläicht wësst Dir eppes méi, Madamm Minister?

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Ech ginn d'Wuert zrëck un d'Madamm Ëmweltministesch.

► **Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable.**- Bon, Här Schank, op déi Fro kann ech perséinlech lech leider net äntweren. Ech héieren awer, dass massiv un deem Bëschgesetz geschafft gëtt, wat mer dréngend brauchen a wat eis dee richteg Kader wäert ginn, fir e gudden Accès a fir genau déi dräi Fonctiounen vun der Nohaltegkeet och kënne ze garantéieren, déi vun der ekologescher Gestion, dem ekonomeschen Notzen an och der Erhuelung, fir deene Saache gerecht ze ginn. An ech hoffen, dass mer geschwéi kënne an deem héijen Haus iwwert dee Projet diskutéieren.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci der Madamm Dieschbourg. Domat ass dës Punkt ofgeschloss.

3. 7474 - Projet de loi portant certaines modalités d'application et les sanctions du règlement (UE) 2019/1021 du Parlement européen et du Conseil du 20 juin 2019 concernant les polluants organiques persistants

Deen nächste Punkt vun eise Ordre du jour vun haut de Mëtten ass de Projet de loi 7474 iwwert déi persistent organesch Schuedstoffer. D'Riedezäit ass nom Modell 1 festgeluecht. Et hu sech schon ageschriwwen: den Här Gilles Roth, den Här Max Hahn, den Här Georges Engel, den Här Fernand Kartheiser, den Här David Wagner an den Här Marc Goergen.

D'Wuert huet elo de Rapporteur vun deem Projet de loi, den honorablen Här François Benoy. Här Benoy, Dir hutt d'Wuert.

Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire

► **M. François Benoy (déi gréng), rapporteur.**- Här President, Dir Dammen an Hären, „polluants organiques persistants“, dat si gëfteg Stoffe, déi ganz laang an der Ëmwelt bleiwen a schwéier bis guer net ofbaubar sinn.

Mir fanne se op Plazen, déi wäit ewech sinn, zum Beispill an der Arktis oder och an de Bierger, wou eng héich Konzentratioun vun dëse Gëftstoffe ass, an dat obwuel keng Leit do sinn, déi mat deene Gëftstoffe ze dinn haten. Dat ass eeben de Fall bei dëse Polluants organiques persistants, déi zum Beispill vun Industrieanlage fräigesat kënne ginn oder och als Pestizid an déi sech verstärkt a kale Regiounen usammelen, obwuel se nëmmen wéineg an dëse Regiounen virkomme respektiv do produzéiert gi sinn. Dat ass wéinst där globaler Destillatioun, déi een och kann en „Heesprénger-effekt“ nennen, dat doduerch, dass déi Partikele vu méi waarmen a méi kal Regiounen transportéiert ginn, wou se da kondenséieren.

Dat erkläert eeben och, firwat een eng immens héich Konzentratioun vun dëse Gëftstoffe an der Arktis fënnt, obwuel do zum Beispill keng Landwirtschaft ass an also keng héich Konzentratioun duerch Pestiziden op där Plaz kann ausgedroe ginn. D'Kierperbelaaschtung vun de Leit an dëse Regiounen ass awer zum Deel héich, zum Beispill an der Mammellech, soudass si awer mat de gesondheetleche Konsequenze vun engem irresponsablen Émgang mat deene Chemikalien ze dinn hunn.

A mat dem Gesetzesprojet 7474 exekutéiere mir eeben en europäescht Reglement, an zwar 2019/1021 iwwert d'Polluants organiques persistants, an onst Gesetz. E Reglement, wat den Émgang mat dëse Gëftstoffe reegelt. E Gesetz also hei haut, wat fir de Schutz vun onser Ëmwelt an de Mënsche vu gréisster Wichtigkeet ass!

Wat sinn elo nach eng Kéier genau „polluants organiques persistants“, also persistent organesch Schuedstoffer oder laanglieweg organesch Schuedstoffer? Et si gëfteg Substanzen mat spezifischen Eegenschaften. Si gi fräigesat a wa se fräigesat ginn, da bleiwe se laang an der Ëmwelt a sinn nëmme ganz schwéier ofzebauen. Si bioaccumuléieren sech och. Dat heescht, iwwert d'Zäit baue se sech weider a liewegen Organismen op, also och zum Beispill iwwert de Mësch. A si accumuléieren sech iwwer eeben d'Narstoffketten. Dat heescht, déi héchst Konzentratioun fanne mer uewen an der Ketten an domadder si se och eng grouss Gefor fir d'Mënschen a fir déi wëll Déieren.

Duerch d'Loft, duerch d'Waasser an d'Déiere verbreedt se sech also och an der ganzer Welt. An iwwerall op der Welt fënnt een och där Polluant-organique-persistanten, déi fréier an der Landwirtschaft, an der Industrie oder och am Gesondheetswiesse benotzt gi sinn. Rezent eréischt goufen där Polluant-organique-persistanten an den déifste Grief vun den Ozeanen fonnt oder och op de Bierger, wäit ewech vun allegueren den Industriegebidder, wou se benotzt gi sinn an och wäit ewech vun all mënschlechem Afloss.

Wou kommen d'Polluants organiques persistants elo genau hier?

Do kann ee generell vun dräi Soursch schwätzen:

- engersäits d'Pestiziden, zum Beispill den DDT, ee vun deene warscheinlech bekanntste Pestiziden, dee laang an der Landwirtschaft genotzt ginn ass, oder och fir d'Malaria ze bekämpfen. Do kënnt en haut nach zum Asaz;

- et fënnt een awer déi Chemikalien och an der Industrie, zum Beispill a PCBen, also organesch Chlorverbindungen, déi zum Beispill an Transformatoren, mee och a Lacken oder an Isolationsmaterialie benotzt ginn;

- da komme se awer och vir an ongewollten Nieweproduiten, zum Beispill an Dioxinen, wou se entstinn, wann zum Beispill Offall oder Holz net uerdentlech verbrannt gëtt.

A si hunn op alle Fall gesondheetlech ganz negativ Effekter, wat d'Auswirkungen ueget, zum Beispill op d'Reproduktioun. Do si se eng speziell Belaaschtung fir d'Mamm, d'Kanner oder de Fötus. Si kënne och zu endokriner Störung féieren, also eng negativ Auswirkung op onsen hormonelle System hunn. An et gëtt och e Lien mat dem Typ 2 vun dem Diabetes.

Här President, Dir Dammen an Hären, mat dem Gesetzesprojet 7474 hu mer also hei elo e Projet de loi virleien, deen d'europäescht Reglement 2019/1021 iwwert d'Polluants organiques persistants an onst Gesetz exekutéiert. Et ass eng Refonte vun fréiere Reglement iwwert d'Polluants organiques persistants an also och dem Gesetz vum 12. Mee 2011.

D'Europäesch Unioun huet zwee international Accorden iwwert d'Polluants organiques persis-

tants ënnerschriwwen: engersäits den Aarhus-Protokoll an anerersäits d'Stockholmer Konvention. An zesumme gi si ons e legale Kader, fir géint d'Produktioun, de Verkauf an d'Benotze vun de Polluants organiques persistants virzegoen, an also fir de Mësch an d'Natur ze schützen!

D'Reglement huet de Gesetzesprojet den 3. September (veuillez lire: 2019) deposéiert an am selwechte Mount krute mer och d'Avis vum Staatsrot, der Chambre de Commerce an der Chambre des Métiers. An der Ëmweltkommissioun hu mer d'Texter de 16. Oktober duerchgeholl an de Rapport de 27. November ugeholl.

D'Reglement, wat mer hei also exekutéieren, definéiert verschidden Definitiounen nei. Et kommen och nei Definitioune bäi, respektiv si ginn adaptéiert. Et ginn nei Dispositiounen, wat de Stockage ueget, Prezisiounen zu de Kontrollen an den Derogatiounen. Et sinn Annexen, déi ugepasst ginn. Et sinn zum Beispill zwou Substanzen, déi net méi dierfe produzéiert ginn. An d'europäesch Chemikalienagence kritt och en neie Rôle.

An am Gesetzesprojet geet et eeben drëms, dat Reglement, wou et drëms geet, hei an nationalt Recht ze exekutéieren. Do geet et engersäits ëm d'Kompetenzen: Den Ëmweltminister respektiv d'Ëmweltministesch gëtt hei kompetent, fir déi Tâche vum Reglement ze koordinéieren, d'Ëmweltverwaltung kritt Tâchen, wéi zum Beispill de Contrôle, de Monitoring oder och den Informatiouns Austausch. Et ginn Detailler iwwert den Ëmsetzungsplang. Et geet och ëm administrativ Mesuren, also wéi eng administrativ Mesurë kënne geholl ginn, wann ee sech net u verschidden Artikelen vum Reglement hält: zum Beispill, dass e Site kann zougemaach ginn oder dass d'Fabrikatioun ka verbuede ginn. Et ginn awer och Ännerungen an de Sanktiounen oder och an de Recours-méiglechkeeten.

De Contrôle gëtt awer och geännert. Do geet et ëm d'Pouvoir vun de Leit, déi kontrolléieren, respektiv de Constat vun den Infraktiounen. Et geet also drëm, wat fir eng Officiere de police judiciaire zoustänneg sinn. An et ass och e Volet Formatioun am Gesetz mat dran, well déi Leit brauchen natierlech déi richteg Formatioun.

Den Avis vum Staatsrot: Et goufen eng ganz Rei ... e puer Remarque gemaach, notament op Referenzen oder Formulatiounen. An et gouf och eng Opposition formelle, wou et ëm d'Prezisioun geet. Där hu mer natierlech Rechnung gedroen. Wat de Recours ueget, do hu mer elo zréckbehale, dass mer an der Kohärenz mat aneren Ëmweltgesetzter bleiwen, also en Delai vu 40 Deeg och hei virgesinn.

A fir a Kohärenz mat dem Staatsrot sengen eegene Remarken ze sinn, wat d'OPJen ueget, huet d'Kommissioun der héijer Kierschaft den 22. Oktober e Brëf gemaach fir eng zousätzlech technesch Ännerung.

Här President, Dir Dammen an Hären, ech wëll awer kuerz op den Niveau vun de penale Sanktiounen ze schwätze kommen. An engem Rapport vun dem Europäesche Conseil zur rezenten géigesäiteger Evaluatioun vum Émgang mat der Ëmweltkriminalitéit hei zu Lëtzebuerg, déi duerchgefouert ginn ass vun enger internationaler Delegatioun, déi mat Representantë vun dem Justizministère, dem Ëmweltministère, dem Parquet, der Ëmweltverwaltung, der Police an der Douane geschwat huet, goufen eng ganz Rei Konklusioune gezunn. Notament och, wat d'Sanktiounen ueget, wou mer d'Recommandatioun kruten, dass mer d'Sanktiounen am Beräich vun den Ëmweltdelekter an der -kriminalitéit mussen eropschrauwen, fir eeben hirem repressiven an och dissuasive Rôle gerecht ze ginn am Beräich vun héich gëftege Substanzen, déi, wa se eemol an der Ëmwelt fräigesat ginn, net méi einfach do ewechzekréie sinn an awer en extreem negativen Afloss op d'Natur, awer och d'Gesondheet vu Mësch an Déier hunn.

Awer och, fir dass mer déi speziell Techniken hunn (veuillez lire: Awer och eng weider Recommendation war, dass mer eis déi speziell Techniken solle ginn), déi mer brauchen, fir eng seriö Enquête ze maachen, zum Beispill, wat eng systematesch Beobachtung ueget an d'Uwerrwaachung, déi immens wichtig sinn, fir an deem Beräich vun der Ëmweltkriminalitéit virzegoen, well grad d'Ëmweltkriminalitéit dacks eng verstoppte Form vu Kriminalitéit ass.

An Eurojust huet an engem Rapport vun 2014 och nach eng Kéier gesot, dass d'Ëmweltkriminalitéit oft eng grenziwwerschreidend Dimension huet an oft kriminell Organisatiounen derhannert stiechen. A mam illegalen Handel mat Offall respektiv dem illegalen Dumping vun Offall léisst sech vill Geld maachen. Mir mussen eis also hei d'Moyene ginn, fir Ëmweltdelekter opdecken, d'Leit ausfindig ze maachen, déi hanner esou engem illegalen

Dumping oder illegalen Handel mat Dreck stiechen!

Virdu waren hei aacht Deeg bis ee Mount Pri-song virgesinn. An elo setze mer hei d'Strofe vun aacht Deeg bis dräi Joer.

► **Une voix.**- Très bien!

► **M. François Benoy (déi gréng), rapporteur.**- Ëmweltverschmutzung mat Polluants organiques persistants sinn, wéi ech elo gesot hunn, keng Klenggeheet, mee si kënne bei Mësch an Ëmwelt grouss Schied urichten. An dofir ass et och richtig, dass mer eis hei d'Moyene ginn, fir Ëmweltdelekter besser ze verfolge respektiv och deenen Delikter besser nozegoen, déi laang vernoléisseg gi sinn. An dofir ass et richtig a wichtig, dass mer eis hei déi néideg Moyenen dofir ginn!

Gläichzäiteg muss mer awer och den zoustänneg Verwaltung méi Leit ginn, fir eeben deenen Ëmweltdelekter nozegoen; eng weider Recommendation aus deem Rapport, vun deem ech elo grad geschwat hunn.

Här President, Dir Dammen an Hären, mam Gesetzesprojet 7474 exekutéiere mer d'europäescht Reglement 2019/1021 iwwert d'Polluants organiques persistants an onst Gesetz. Et geet hei ëm Kompetenzen, ëm Detailler vun dem Ëmsetzungsplang, ëm administrativ Mesuren, ëm Sanktiounen, ëm Recoursméiglechkeeten. Et geet awer och drëm, de Contrôle ze verbessern, andeems déi Leit, déi kontrolléieren, méi Pouvoir kréien, awer anerersäits och de Constat vun Infraktiounen.

Polluants organiques persistants si gëfteg Substanzen mat speziellen Eegenschaften. Wa se bis eng Kéier fräigesat sinn, da bleiwe se laang an der Ëmwelt a si baue sech nëmme ganz schwéier of. Dofir ass dat heizen e wichtegt Gesetz fir de Schutz vun onser Ëmwelt an also och vun de Mënschen!

An ech profitéieren och direkt dervun, fir den Accord vu menger Fraktioun ze ginn, a soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Benoy. Den éischten ageschriwwene Riedner ass den honorablen Här Gilles Roth. Här Roth, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

► **M. Gilles Roth (CSV).**- Merci, Här President. Dir Dammen an Dir Hären, ech wëll fir d'éischt dem Rapport, dem François Benoy, Merci soe fir säi gudden mëndlechen, och säi schréffleche Bericht. En huet de Leit dat - eng komplex Matière - och gutt erkläert, ëm wat et hei wierklech geet.

Et ass effektiv eng Duerchféierung zu Lëtzebuerg vun enger europäescher Reglementéierung, déi déi sougenannt organesch Schuedstoffer betrëfft. Et ass och keen Neiland, well mir hunn e Gesetz zënter 2011 iwwert déi heite Matière. Mee mir mussen nobesseren. Firwat? Mee well an der Zwëschenzäit eng europäesch Reglementatioun komm ass.

An ech soen et virop: D'CSV huet selbstverständlech weider mat dem Prinzip nach mat dem Inhalt, wat déi ëmwelttechnesch Moossname vun deem Gesetz ubelaangt, e Problem. Mir hunn awer Bedenken iwwert d'Manéier, wéi dës Reglementéierung a Lëtzebuerg Recht ëmgesat an duerchgefouert gëtt.

An ech ginn do op zwee Punkten an. Dat ass engersäits d'Strofmoossnam, déi vun engem Mount op dräi Joer an d'Luucht gesat gëtt - an de François Benoy ass virdrun dorobber agaangen. An deen zweete Punkt, wou mer eis Bedenken hunn, dat ass d'Formatioun vun deene Leit, déi dës Vergoe sollen op dem Terrain aanden.

Ech kommen zu der Strofmoossnam. Et ass richtig, dass gesot gëtt, dass elo déi Strofmoossnamen, wéi se de Moment an dem Gesetz stinn, vun engem Mount - aacht Deeg bis ee Mount -, dass déi bis op dräi Joer Pri-song an d'Luucht gesat ginn. An do, muss ech soen, hu mer dach Bedenken. Well et muss ee soen: Firwat gëtt dës Strofmoossnam op dräi Joer an d'Luucht gesat? Et gëtt an d'Luucht gesat, fir dass een eng Rei vu sougenannte „mesures d'investigation particulières“, wéi se an eiser Strofprozessordnung zënter Mee 2009 drastinn, kann duerchféieren.

Ëm wat handelt et sech hei? Mee, et geet ëm d'Ofloschteren, Ecoutten. Et geet ëm Observatiounen, Beobachtungen vu Leit, déi potenziell Täter vun esou Stroffhandlungen wieren. De François Benoy ass drop agaangen. An et geet och souguer ëm Infiltratiounen. Also dat ass net eng Piquë, déi ee kritt, mee dat heescht ënner

anerem: verdeckt Ermittlungen, fir Zuwiderhandlung geint dëst Gesetz ze aanden.

An do soen ech ganz éierlech, dass mir e Problem hunn! An et ass och en Onverständnis, well ech war selwer Rapporteur vum deem Gesetz am Mee 2009 iwwert déi sougenannt „méthodes particulières de recherche“. An dunn - et war kuerz virun de Walen, déi waren deemools nach am Summer, am Juni 2009 -, du waren et dach gréisser Diskussiounen an der Justizkommissioun ginn an och an dem Parlament, wéi mer e Mount virun de Walen iwwert dat Gesetz deemools ofgestëmmt hunn.

Wat huet dat Gesetz virgesinn? Majo, dat Gesetz huet virgesinn, dass een eigentlech den Arsenal vun den technesche Méiglechkeeten, déi een den Ermittlungsautoritéiten, an deem Fall der Police, géif ginn, den neien Technologien - Internet, Handyen, Kommunikatiounen, déi kryptéiert wieren - géif upassen.

Do hat, net zu Onrecht, déi deemoleg Opposition, un der Spéitz d'Colette Flesch, fréier Justizministerin vun der DP, gesot: „Mee mir müssen oppassen, dass mer en Equilibre hunn an engem Rechtsstaat zwëschen deene Mëttele, déi mer der Police zur Verfügung stellen, an der Gravitéit vun deene jeeweilege Strofdoten.“

An net ënner anerem, mee ënnert där Remark, déi partiwwergräifend gedeelt gouf, ass sengerzäit festgehale ginn: „Mee mir erlosse verdeckt Ermittlung“ ... Verdeckt Ermittlung, dat heescht e V-Mann - mir sinn net bei den James-Bonden! Mee e V-Mann, deen een aschleist, fir Strofdote kënnen ze ermëttelen, Leit ofzelauschten, Leit ze observéieren bis an hir Propriétéiten eran. Dat géife mer nëmmen zouloosse bei ganz bestëmmten Infractionen mat engem gewëssenen Degré de gravité, zum Beispill organiséiert Kriminalitéit, zum Beispill Terrorismus, zum Beispill Kannerhandel, zum Beispill Mënschenhandel.

An ech mengen, deemools huet jiddweree par-tei- a fraktiounsiwwergräifend dat déi richteg Approche fonnt, fir ze soen: „Bei deenen Infractionen“, dat heescht, bei deene Strofdote vun enger grousser Gravitéit, „do muss een och den Arsenal vun den investigative Mëttele, déi der Police zoustinn, upassen“, well dat si grav Zuwiderhandlungen, wou och Mënscheliwwen op dem Spill stinn.

Mir hunn dat zréckbehalen an nawell huet - an dat hu mer sengerzäit respektéiert - grad déi gréng Fraktioun dat Gesetz net matgestëmmt, well si gesot hunn: „Et geet eis nach ze wäit.“

An ech erlabe mer, hei aus der Ried vum Mee 2009 ze zitieren vum deemolege justizpolitesche Spriecher vun déi gréng, dee gesot huet, an net zu Onrecht: Mir mussen „sicherstellen, dass déi heite Methoden“, dat heescht net nëmmen d'Oflauschten, mee d'Infiltratioun, d'Observatioun, „déi heite Méthodes policières effektiv och nëmmen an deenen Ausnahmefäll ugewannt ginn, wou se ubruecht sinn, wou se also am Respekt vum Prinzip vun der Proportionalitéit“, also der Verhältnismässigkeet, „Sënn maachen, dass also net mat Methode geschafft gëtt fir kleng Delikter oder Verbrechen, déi eigentlech an engem Rechtsstaat, wou de Prinzip vun der Proportionalitéit ëmmer soll gëllen, net dierften op der Dagesuerdnung stoen.“ Dat war net den CSV-Spriecher vun deemools, deen dat gesot huet, mee et war de Spriecher vun där grénger Fraktioun.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Dir Dammen an Dir Hären, ...

► **M. Carlo Back** (déi gréng).- Dat sinn eefel Joer hier!

► **M. Gilles Roth** (CSV).- ... dat sinn eefel Joer hier.

(Interruptions diverses)

An Dir sot dat richteg, ...

(Brouhaha et interruptions)

... mee, Här Back, ech géif soen: „Mir fannen dat als CSV, och wa mer d'Säite leider hu misse zweemol wiesselen, haut an '21 nach ëmmer richteg!“ Mee blouss, bei deene Gréngen, do ass dat - a wéi esou oft! -: Bei deem, wat se an der Opposition der deemoleger Regierung wollte virhalen, do ass e Sënnswandel komm! Well si haten elo ... An Dir sot dat: „Dat sinn elo eefel Joer hier.“ Ma, Här Back, Dir hat elo schonn geschloen aacht Joer d'Méiglechkeet, well Der de Justizminister, den Umweltminister gestallt hutt, fir dat ze änneren!

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Fir dat, wat Der deemools de Leit gepriedegt hutt, fir dat, wat

Der deemools der deemoleger Regierung virgehalen hutt als Spiegel - an ech soen: „Emol net zu Onrecht!“ -, fir dat och an der Praxis ëmzesetzen! Den Worten Taten folgen lassen! A grad dat hutt Der net gemaach! Grad dat, wat Der de Leit virgehalen hutt am Umweltberäich, grad dat, wat Der de Leit an der Energiepolitik virgehalen hutt, grad dat, wat Der de Leit an der Finanzpolitik virgehalen hutt, grad dat, wat Der de Leit an der Justizpolitik virgehalen hutt, grad dat, wat Der d'Méiglechkeet, mat alle Mëttele - ech gesinn nach den Här Turmes hei stoen: „D'héicht Haus, dat groust Haus, dat gehéiert eis elo mat eisem ganzen Arsenal vu Beamten!“ -, grad dat hutt Der net ëmgesat!

An an dem sensibelste Beräich vun dem Schutz vun der Privatsphär, do geet et jo och ... Et geet sécherlech, en Deel vläicht emol, ëm organiséiert Kriminalitéit. Mee wann et ëm organiséiert Kriminalitéit geet, da poursuiéiert een net op de sougenannte „POPen“, mee da poursuiéiert een op deene Strofdoten, déi d'organiséiert Kriminalitéit an dem Code pénal virgesinn (veuillez lire : déi am Code pénal fir d'organiséiert Kriminalitéit virgesi sinn). An do si Strofmooßnamen elo schonn virgesinn, déi genau déi Héicht erlaben, fir dass een op déi Prinzippien hei kann zréckkommen.

Mee ech muss lech ganz éierlech soen: Dass ee muss e Bauer oflauschten, dass ee muss gegebenefalls bei engem Bauer mat verdeckter Ermittlung schaffen, dass ee gegebenefalls bei engem Bauer muss kucken, fir sech ze infiltréieren, ob deen elo dat richteg Düngemittel hëlt oder net, vläicht souguer nach an der Onachtsamkeet vun der Persoun!

(Interruption)

Dir hutt och d'Landwirtschaft hei ernimmt!

(Interruptions)

Do si mer der Meenung, dass dat eng Disproportion ass. An duerfir hu mir eigentlech eis gréisser Bedenken, fir hei d'Strofmooß - grad aus deenen doten Ursachen! - vun engem Mount Prisong op dräi Joer Prisong an deem heite Fall an d'Luucht ze setzen.

Et geet jo net nëmmen heidrëms, mee Dir geheet déi ganz Struktur vun de Strofmooßnamen, wéi mer se an dem Code pénal hunn, total duerjerneen. Dir hutt iwwerhaapt keng Verhältnismässigkeet zwëschen Strofmooßnamen, déi an dem Umweltberäich stinn, zwëschen Strofmooßnamen, déi an anere Beräicher stinn, an zwëschen Strofmooßnamen, déi et am generelle Code pénal ginn. Do hu mer also eis Bedenken.

An déi Bedenken, Dir Dammen an Dir Hären, déi kéinte vläicht zum Deel nach dissipéiert ginn. Zum Deel kéinte se dissipéiert ginn, wa mer Leit hätten, déi géifen déi eventuell Zuwiderhandlungen zu dëser Gesetzgebung, zu anere Gesetzgebungen am Umweltberäich och mat där néideger Virsicht, mat där néideger Circonspectioun a mat deem néidegen Equilibre uwenden. Mee grad dat schalt Der hei aus!

Grad dat schalt Der hei aus, well et gëtt nach eng aner Dispositioun an deem Gesetzesprojet. Dat ass nämlech déi, dass niewent der Police, der Douane och d'Beamte vun der Umweltverwaltung, also administrativ Beamten, kënnen Constatatiounen vun Zuwiderhandlungen maachen. Domadder hu mir als CSV och kee Problem. Mir hunn awer e Problem, dass Der ee Passus, deen haut am Gesetz steet, dass déi Leit müssen och eng Formatioun an eng Formation continue kréien, net nëmmen iwwert d'Recherche an d'Constatatioun vun Infractionen, mee iwwert d'Portée vun deene Sanctionpénallen, dass Der dee ganz einfach aus dem Gesetz eraushuelt.

An Dir, Här Benoy, hutt virdru vun engem Bericht erzielt iwwer eng sougenannt „Evaluierung“, déi gemaach gouf op europäeschem Niveau, iwwert d'Praxis vun Zuwiderhandlungen an Zuwiderhandlungsbekämpfungen an dem Umweltberäich. Ma mir kënnen dat nëmmen ënnerschreien! Jo, och fir d'CSV sinn Zuwiderhandlungen am Umweltberäich kee Kavaliersdelikt. Mee et ass awer net, dass een do an engem rechtsfräie Raum kann handeln. Mir sinn och do net an engem Polizeistaat, mee mir sinn an engem Rechtsstaat! An elementar rechtsstaatlech Prinzippien, déi müssen och am Umweltberäich zielen.

An ech erlabe mer, och grad dee Bericht, Här Benoy, deran elo ugefouert hutt, och unzeféieren. An do steet dran, an dee Bericht ass nach net allze al, deen ass vum 27. Mee 2019: « L'équipe d'évaluation recommande par conséquent aux autorités luxembourgeoises de mettre en place », elo lauschtert gutt no, « une formation spécialisée continue pour [...] les acteurs impliqués dans la lutte contre la criminalité environnementale : la police judiciaire et locale, les magistrats, et les autorités administratives. »

Dat heescht, Dir invoquéiert, Här Benoy, e Bericht, an déi aner Konkursiounen, déi am Bericht stinn, nämlech, dass soll eng Formatioun si vun dem administrative Personal, dat déi Constatatiounen vun Zuwiderhandlungen zu deene Gesetzter aus dem Umweltberäich soll feststellen, déi ignoréiert Der.

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Dat, wat d'Recommandatioun ass, Dir maacht just de Contraire! Ma Dir huet dat hei eraus, dat, wat elo am Gesetz steet, nämlech dass déi Beamte vun der Umweltverwaltung müssen déi Formatioun hunn. A Gott sei Dank solle si se hunn! An dat soll net nëmmen eng Formation unique sinn, mee dat muss eng Formation continue sinn. Déi huet Der, aus welche Grënn och ëmmer, aus dem Gesetz hei eraus. An do muss ech lech ganz éierlech soen: Mat där Konkursioun kënnen mir net d'accord sinn!

An ech verstinn eigentlech net, souguer politesch, firwat dass Der op dee Wee do wëllt goen, well grad déi rezent Vergaangenheet, déi och politesch hei an der Chamber, hei an deem Sall heftegst kommentéiert gouf ... Ech kommen dann zréck, ech soe keen Numm, mee zréck op déi ominéis „Gaardenhaischenaffär“, wat sech awer net just op e Gaardenhaische reduzéiert.

Här Benoy, Dir sidd President vun der Umweltkommissioun, et sinn eng ganz Rei Kollegen hei, déi an der Umweltkommissioun mat dra waren: Mee hutt Der lech dach déi Kakofonie unhéieren - déi Kakofonie, well et ass net aneschtens ze beschreiwen! - vun enger Opfaassung, déi d'Ministesch op enger Pressekonferenz méindes hat vu Bestëmmungen aus dem Gesetz iwwert den Naturschutz!

Déi Kakofonie vu Beamten an der Ministesch, déi an der Sitzung vun der Umweltkommissioun deen Dag duerno just de Contraire geziel hu vun deem, wat se nach deen Dag virdru op der Pressekonferenz erzielt hunn! An dat an engem Beräich vun dem Naturschutzgesetz, vun Dispositiounen, déi, wéi d'Ministesch selwer gesot huet, dausendfach an engem Joer, iwwer Joren, zur Uwendung kommen.

Wa mer et do emol net fäerdegrëngen, fir ze soen, wat d'Portée vun enger Infraction pénale ass, och déi vu Bestëmmungen aus dem Umweltberäich, ma wéi solle mer et dann an deenen heite komplexe Matière vun de sougenannte „POPen“, déi aus enger europäescher Reglementierung hierkommen, ma wéi solle mer dat aanden?

An ech muss soen, wann ech an Ärer Plaz gewiescht wier, Madamm Ministesch, dann hätt ech mech hei géint d'Beamten agesat an ech hätt gesot: „Voilà, wann een de Pouvoir kritt, fir Leit, ob dat e Bauer ass, ob dat organiséiert Kriminalitéit ass, fir mat engem Procès-verbal als Officier de police judiciaire ...“ E Procès-verbal ... An et si fënnf Juristen hei vun der DP, vun der Opposition. Déi wëssen als Affekoten, wat dass ee muss maachen, géint eng Constatatioun, déi e Polizist an engem Procès-verbal festhält, deen als OPJ gehandelt huet! Do muss een d'Preuve contraire a „jusqu'à inscription de faux“ virbréngen!

Also wann een de Beamten déi Pouvoir gëtt, Dir Dammen an Dir Hären, dann ass de Minimum, deen ee verlaangt, dass een och eng Ausbildung, eng Formatioun an eng Formation continue op deem Plang kann nowiesen!

► **Une voix.** - Très bien!

► **M. Gilles Roth** (CSV).- Dir Dammen an Dir Hären, ech kommen zum Schluss. A mir loosse „Worten Taten folgen!“ Mir hätte gären duerfir als CSV - an ech hoffen, dass dat awer am Interesse vun der Saach applizéiert gëtt -, dass déi Leit, déi als Beamten niewent Police an Douane de Pouvoir kréien, fir Infraction-pénalle kënnen feststellen, wou d'Sanktioun drop bis zu dräi Joer Prisong ass, wou kënnen Leit net nëmmen ofgelauscht ginn, mee wou Leit kënnen Infiltratiounen kréien, wou Observatiounen kënnen gemaach ginn, wat an engem Rechtsstaat grav Agréffer an d'Privatsphär vu Leit sinn, dass déi Beamten zumindest dofir müssen eng Formatioun hunn, wéi et haut an deem Gesetz an a villen anere Gesetzter iwwregens nach virausgesat gëtt.

Här President, an ech erlabe mer an deem Sënn en Amendement virzeleeën.

Amendement 1

Le paragraphe 3 de l'article 4 du projet de loi est modifié comme suit :

« Les fonctionnaires et agents visés au paragraphe 1er doivent avoir suivi une formation professionnelle spéciale portant sur la recherche et la constatation des infractions ainsi que sur les dispositions pénales de la présente loi. Le programme et la durée de la formation ainsi que les modalités de contrôle des connaissances sont arrêtés par règlement grand-ducal. »

Commentaire de l'amendement

À l'instar d'autres textes de loi récemment adoptés en matière de protection de l'environnement, le présent projet de loi impose de lourdes sanctions pénales¹ aux contrevenants, ces sanctions pouvant prendre la forme d'une peine d'emprisonnement de huit jours à trois ans et d'une amende de 251 à 750.000 euros, voire une de ces peines seulement.

Fixer les seuils à de tels niveaux n'est pas anodin. En effet, cela a une incidence directe sur les moyens d'enquête des autorités de poursuite :

- Une observation (article 48-12 et suiv. du Code de procédure pénale) peut être décidée par le procureur d'État ou le juge d'instruction lorsque les conditions du paragraphe 1er de l'article 48-13 et suiv. du Code de procédure pénale sont remplies et qu'il existe des indices graves que les infractions sont de nature à emporter une peine criminelle ou une peine correctionnelle dont le maximum est égal ou supérieur à un an d'emprisonnement.

- Une opération d'infiltration (article 48-17 et suiv. du Code de procédure pénale) peut être décidée à titre exceptionnel, si l'enquête ou l'instruction préparatoire l'exige et que les moyens ordinaires d'investigation s'avèrent inopérants en raison de la nature des faits et des circonstances spéciales de l'espèce, par le procureur d'État ou le juge d'instruction saisi, si la poursuite pénale a pour objet un fait emportant une peine criminelle ou une peine correctionnelle dont le maximum est égal ou supérieur à deux ans d'emprisonnement.²

Or, comme le note l'équipe d'évaluation du Conseil de l'Union européenne dans son rapport sur le Luxembourg établi dans le cadre de sa huitième série d'évaluations mutuelles « Mise en œuvre pratique et fonctionnement des politiques européennes en matière de prévention de la criminalité environnementale et de lutte contre celle-ci »³ :

« [I]a lutte contre la criminalité environnementale est tributaire des inspections et enquêtes réalisées.

Si l'évolution législative, les activités de prévention et d'information ainsi que le développement de la collaboration internationale ne sont pas accompagnés par :

- une évolution adéquate des moyens humains pour assurer un service d'enquête et d'investigation efficace et proportionné,

- une révision des moyens humains au niveau des services administratifs de contrôle qui doivent notamment assurer à la police et au parquet le soutien technique et scientifique nécessaire,

alors, les efforts qui seraient consentis en matière d'adaptation de la législation et les actions diverses, telles que la mise en place d'une structure de formation des agents, des actions de sensibilisation et des actions de collaboration internationale et nationale, ne peuvent pas être suivis par des actions répressives proportionnelles, dissuasives et efficaces. »

L'équipe vient à la conclusion :

« Actuellement le Luxembourg ne dispose pas de structure établie assurant les formations spécifiques en matière d'environnement. Il y a donc lieu d'encourager le Luxembourg à développer une structure de formation spécifique qui s'adresserait à tous les niveaux d'intervenants concernés par la recherche, la constatation et la poursuite répressive des infractions environnementales. »

Il ne fait donc pas de doute que la formation des personnes appelées à rechercher et poursuivre les infractions à la loi sous rubrique n'est pas à la hauteur des défis, de sorte que nous proposons de compléter le dispositif en place en y intégrant la connaissance des dispositions pénales matérielles applicables, à l'instar des textes de lois suivants :

- la loi du 21 juin 1976 relative à la lutte contre la pollution de l'atmosphère,

- la loi du 19 décembre 2008 relative à l'eau,

- la loi du 19 décembre 2008 a) relative aux piles et accumulateurs ainsi qu'aux déchets de piles et d'accumulateurs, b) modifiant la loi modifiée du 17 juin 1994 relative à la prévention et à la gestion des déchets,

- la loi du 28 juillet 2011 portant certaines modalités d'application et sanction du règlement (CE)

¹ Conformément à l'article 14 du règlement (UE) 2019/1021 du Parlement européen et du Conseil du 20 juin 2019 concernant les polluants organiques persistants les États membres doivent prendre les mesures nécessaires pour assurer la mise en œuvre de sanctions à l'égard de contrevenants. Le règlement lui-même ne définit pourtant pas quels types de sanctions à instituer, sauf à préciser que celles-ci doivent être effectives, proportionnées et dissuasives.

² Ces explications ont été données par Madame la Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable dans le cadre du projet de loi n° 7477.

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-7947-2019-REV-1/fr/pdf>

n° 1221/2009 du Parlement européen et du Conseil du 25 novembre 2009 concernant la participation volontaire des organisations à un système communautaire de management environnemental et d'audit (EMAS), abrogeant le règlement (CE) n° 761/2001 et les décisions de la Commission 2001/681/CE et 2006/193/CE,

- la loi du 11 août 2011 portant exécution et sanction du règlement (CE) n° 1005/2009 du Parlement européen et du Conseil du 16 septembre 2009 relatif à des substances qui appauvrissent la couche d'ozone,

- la loi du 21 mars 2012 relative à la gestion des déchets, et modifiant 1. la loi du 31 mai 1999 portant institution d'un fonds pour la protection de l'environnement; 2. la loi du 25 mars 2005 relative au fonctionnement et au financement de l'action SuperDrecksKëscht; 3. la loi du 19 décembre 2008 a) relative aux piles et accumulateurs ainsi qu'aux déchets de piles et d'accumulateurs, b) modifiant la loi modifiée du 17 juin 1994 relative à la prévention et à la gestion des déchets; 4. la loi du 24 mai 2011 relative aux services dans le marché intérieur,

- la loi du 21 juillet 2012 concernant certaines modalités d'application et la sanction du règlement (CE) n° 2173/2005 du Conseil du 20 décembre 2005 concernant la mise en place d'un régime d'autorisation FLEGT relatif aux importations de bois dans la Communauté européenne,

- la loi du 21 juillet 2012 concernant certaines modalités d'application et la sanction du règlement (UE) n° 995/2010 du Parlement européen et du Conseil du 20 octobre 2010 établissant les obligations des opérateurs qui mettent du bois et des produits dérivés sur le marché,

- la loi du 27 août 2012 a) relative au stockage géologique du dioxyde de carbone, b) modifiant la loi modifiée du 19 décembre 2008 relative à l'eau, c) modifiant la loi du 20 avril 2009 relative à la responsabilité environnementale,

- la loi du 5 juin 2014 a. concernant certaines modalités d'application et la sanction du règlement (UE) n° 649/2012 du Parlement européen et du Conseil du 4 juillet 2012 concernant les exportations et importations de produits chimiques dangereux, b. abrogeant la loi du 28 mai 2009 concernant certaines modalités d'application et la sanction du règlement (CE) n° 689/2008 du Parlement européen et du Conseil du 17 juin 2008 concernant les exportations et importations de produits chimiques dangereux,

- la loi du 31 août 2016 concernant le transfert national de déchets,

- la loi du 21 mars 2017 relative aux emballages et aux déchets d'emballages,

- la loi du 20 juillet 2017 concernant certaines modalités d'application et les sanctions du règlement (UE) n° 511/2014 du Parlement européen et du Conseil du 16 avril 2014 relatif aux mesures concernant le respect par les utilisateurs dans l'Union du Protocole de Nagoya sur l'accès aux ressources génétiques et le partage juste et équitable des avantages découlant de leur utilisation,

- la loi du 18 juillet 2018 concernant la protection de la nature.

Le Gouvernement ne saurait d'ailleurs pas se soustraire à son obligation de correctement former son personnel en se servant d'arguments fallacieux, i. e. que les dispositions spécifiques des différentes législations seraient similaires d'une loi environnementale à l'autre, ou que les agents concernés auraient une bonne connaissance des dites dispositions pénales⁴. Il ne peut pas non plus procéder à un nivellement vers le bas sous prétexte de ne pas trouver de formateurs. Le Gouvernement doit se donner les moyens pour organiser des formations adéquates.

(s.) Gilles Roth, Diane Adehm, Martine Hansen, Laurent Mosar, Claude Wiseler.

An ech hoffen, dass deem Amendement net mat där berüümter Reegel 31 géint 29 ofgeschmettert gëtt, well hei geet et ëm fundamental Prinzippe vun dem Rechtsstaat.

Dat gesot, Dir Dammen an Dir Hären, waarde mir, ier mer eis definitiv Positioun als CSV festhalen, wéi déi Ofstëmmung zu dësem Amendement wäert sinn. Fir de Rescht soen ech lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **Plusieurs voix.** - Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Roth. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Max Hahn. Här Hahn, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Max Hahn (DP).** - Merci, Här President. Merci och dem Rapporteur, deem esou komplett war a sengem schréfftlechen a mëndleche Rapport, dass ech him Merci ka soen an och den Accord vun der Demokratescher Partei ginn.

Merci.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Hahn. An dann huet den honorabelen Här Georges Engel d'Wuert. Här Engel, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Georges Engel (LSAP).** - Merci, Här President. Als LSAP gesi mir d'Schütze vun der mënschlecher Gesondheet als eng primordial Aufgab vum Staat. An de PCB, de polychloréierte Biphenyl, huet noweislech negativ Repercussioune op d'mënschlech Organer, wéi d'Liewer, mee och op d'Reproduktioun an op de Wuesstem. Den HCB, den Hexachlorbenzol - dat sinn zwee Produiten u sech vun deem „dreckigen Dutzend“, wéi se och genannt ginn -, dee wierkt virun allem op den Nervesystem vum Kierper a kann d'Produktioun vun Hormoner an der Schilddrüs bremsen.

Well sech den HCB besonnesch laang kann am mënschleche Kierper stockéieren, véier bis aacht Joer, kann eng geréng Expositioun mam HCB iwwer e längeren Zäitraum am schlëmmste Fall zu Kriibs an der Liewer, der Nier oder der Schilddrüs féieren.

Et muss also onmëssverständlech kloer sinn, dass déi mënschlech Gesondheet an eng intakt Ëmwelt iewescht Prioritéit hunn. Zu Lëtzebuerg hunn d'Emissiounen vum PCB tëschent 1990 an 2013 ëm 93 % kënnen reduzéiert ginn. Beim HCB läit de Réckgang bei 7 %. Dat, déi manner grouss Reduktioun beim HCB, léisst sech virun allem duerch de kontinuéierlech wuessenden Trafic op eise Stroossen erklären.

D'Evolution vum den Emissiounen vum de POPen ass vu POP zu POP ënnerschiddlech. D'Emissiounen vu POPen ënnerleien an engem klengen Land wéi Lëtzebuerg grouse Schwankungen. Tëscht 2010 an 2011 sinn d'Emissiounen vun der héich kriebserregender Famill vun den Dioxinen aus der Metallindustrie ëm 55 % zrëckgaangen, well an där Zäitfenster ee Site vun der Stolindustrie seng Dieren zouge-maach huet.

De Fait, dass d'POPe laang iwwerliewe kënnen, stellt eis natierlech viru gréisser Erausforderungen. Allkéiers wann e Bagger Buedem ausgruewe geet oder wann Héichwaasser an enger Regioun ass, riskéieren d'POPen, och wa se entre-temps verbuede gi sinn, awer erëm un d'Uewerfläch respektiv an d'Otemloft ze kommen. Aus deem Grond ass et esou wichtig, dass mir eng streng Reglementatioun hunn, déi regelméisseg un déi lescht wëssenschaftlech Erkenntnisser ugepasst gëtt, fir dass se eis Gesondheet an eis Ëmwelt effektiv schütze kann.

Et ass eng Fro vu Gerechtegkeet, eng Fro vu sozialer Gerechtegkeet, well net jiddwereen hei am Land sech ka biologesch Liewensmëttel regelméisseg leeschten, och wann déi vläicht manner vu verschiddene POPe betraff sinn. Et ass eng Fro vu Generatiounengerechtegkeet, well d'POPen, wéi scho virdu gesot ginn ass, eng ganz laang Liewensdauer hunn, bis se sech ofgebaut hunn, an dofir all POP, deem haut manner produzéiert muss ginn, och an 20 Joer déi nächst Generatiounen manner hypothekéiere wäert.

Fir d'LSAP stëmmt also d'Ausrichtung vun der Politik a vun dësem Gesetz och hei. An dofir stëmmt meng Fraktioun dann och derfir. Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

► **M. Fernand Etgen, Président.** - Merci villmools, Här Engel. Den nächsten ageschriwwene Riedner ass den honorabelen Här Fernand Kartheiser. Här Kartheiser, Dir hutt d'Wuert.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).** - Villmools merci, Här President, an och e Merci un den Här Benoy fir dee ganz gudde Rapport, deem en eis gemaach huet, e ganz interessante Rapport. An ech wëilt bei deene Mercien och direkt den Här Gilles Roth ernimmen, deem e brillanten Exposé gemaach huet vun enger Rei vun Elementer, op déi ech och zum Deel wäert zrëckkommen.

Déi éischt Observatioun, déi mer wëlle maachen, ass eng, déi mer dacks hei maachen: Firwat muss mir hei e Reglement ëmsetzen? Dat ass nämlech eppes, wou mer ëmmer erëm eng Konfusioun hunn. Déijéineg, déi den Droit européen kennen, wëssen, dass e Reglement normalerweise d'application directe ass. An eng Direktiv ass awer dat, wou mir nach e gewësene Spillraum hunn, zum Beispill beim Festleeën vun engem Strofmooß oder esou, wat an enger nationaler Kompetenz läit. Dat heescht, u sech ass dat hei schonn eppes, wat ee vum Europarechtlechen hier kann hannerfroen: Wann e Staat eng Appreciatioun, eng Marge d'appréciation huet, fir eng Transposition ze maachen, soll dat iwwert de Wee vun der Direktiv geschéien an net iwwert de Wee vun engem Reglement. Et ass awer ganz interessant, fir dat feststellen.

Den Här Benoy huet och gesot a senger Beschreiwung vun deenen dauerhafte cheemesche Produiten, ëm déi et hei geet, dass et eng Saach ass vu Gesondheetsschutz. Do si mir och

komplett mat him d'accord als ADR. Et ass ganz wichteg, dass déi Produite sollen aus der Natur an aus dem Mënsch erausgehalen ginn, déi wierklech zu engem Schued kommen.

Awer d'Realitéit ass och do e bësse méi komplex.

Den DDT zum Beispill huet an der Bekämpfung vu Malaria en essenzielle Rôle haut nach. An et ass eeben och eng Tatsaach, Dir hutt et gesot, dass, wann een heiansdo déi Produiten „net“ benotzt, och Mënscheliewen a Gefor sinn a vill Leit stierwen, wann déi „net“ gebraucht ginn.

Also och do ass d'Wourecht heiansdo an der Mëtt an et ass eng Saach, dacks, vun d'Opportunitéit präiwen. Et ass eng Saach vun der Doseierung, vun engem kontrolléierte Gebrauch, vun engem verantwortungsvollen Gebrauch. Mee et ass net eng Saach vu radikale Positiounen. Mee et ass ëmmer eng Ofweigung ze maachen. Eis éischt Prioritéit muss ëmmer sinn: d'Gesondheet vum Mënsch, an do verantwortungsvollt Handelen.

Mee déi Haaptdiskussioun, déi mer haut féieren - an den Här Roth huet se och schonn ugeschwat -, dat ass iwwer eng Rei vu juristeschen Aspekter. An ech fänken emol u mat der Formatioun.

Wësst Der, d'Formatioun, dat ass eppes, wat an der Fonctioun publique ... An och do muss ee kucken, wéi et an der Fonctioun publique allgemeng ass hei am Land: Normalerweis leeë mir e grouse Wäert op d'Formation continue vun eise Beamten. Ech nennen als Beispill d'Professeren. D'Professeren, wann ech mech gutt erënneren, wéi et bei hinnen ass, déi musse 640 Stonnen - wann ech mech gutt erënneren - Formation continue an hirer Karriär maachen. Och wa se franséisch Grammaire enseignéieren, an déi evoluéiert elo net esou séier. Oder et gëtt aner Beispiller a Fächer, wou elo d'Evolution net terribel rasant ass, mee trotzdeem besteet déi Obligatioun vun der Formation continue.

Hei ass awer e Beräich, wou d'Wëssenschaft extreem séier virugeet, wou ëmmer nei Produiten entwéckelt ginn, wou Lëscht vu Produiten, cheemesche Produiten, déi musse kontrolléiert ginn, permanent ugepasst ginn. Hei imposéiert sech d'Formation continue an hei gëtt se net gemaach! Hei kréie mer gesot: „Jo, déi Leit, déi hu jo eng kéier eng Formatioun kritt.“ Mee wéi laang ass déi gutt? An dat ass jo - an och am Gesamtverhältnis vun der Fonctioun publique - net ze vertrieden. An et ass besonnesch net ze vertrieden, wann een drun denkt, dass déi Leit, déi déi Kontrolle solle maachen, eng Qualitéit hunn als Officier de police judiciaire mat enger ganzer Rei vu Kompetenzen. An et muss een dann hannerfroen: Wéi laang ass iwwerhaupt hire Wëssensstand gutt, wa se dann als Officier de police judiciaire do agéieren?

Mir hunn och e Problem dermat - contrairement zu de Kollege vun der CSV, déi sinn do méi flexibel. Mee mir hunn an der Tëschenzäit eng grouss Zuel vun Agenten vum Staat a verschiddene Ministèren, déi kënnen als Officier de police judiciaire optrieden. Et wär besser, mir géife kucken, fir dat ze reduzéieren, fir dat ze konzentréieren: zum Beispill eng anstänneg, gutt ekipéiert, staark Ëmweltpolizei am Kader vun der Police opstellen, déi eleng dofir zoustänneg wär, déi Constatatiounen ze maachen. Dann hu mer eppes, wat an engem rechtsstaatleche Kader kloer encadréiert ass, wou all d'Prozedure kloer sinn, d'Formatioun ka garantéiert ginn, amplat dass mer ëmmer méi eng grouss Proliferatioun vun Agenten hu mat diverse Kompetenzen an, wéi mer et haut och feststellen, mat ganz ënnerschiddlechen Niveauen an der Formatioun.

Mee den Haaptproblem ass eigentlech dee vun der Proportionalitéit vun de Strofen an dem Equiliber, an dat huet den Här Roth ganz gutt beschriwwen, dem Equiliber tëschent der Strof, wéi de Rechtsstaat domadder ëmgeet, an dem eigentlechen Delikt. Well an deem Rapport, deem den Här Roth och zitéiert huet, ass och kloer erausgestrach, dass mer eigentlech bis elo där do Problemer hei am Land keng hunn. Och dat steet do dran. Mee, natierlech: Et weess een ni, et kéint jo sinn! Mee och do hu mer jo elo schonn en Instrumentarium, wat kann intervenéieren, wann et néideg ass, a wat zum Droe kennt.

De Problem ass awer ganz kloer, fir och dat erauszestrichen: Wéi an opgrond vu wat ass eigentlech déi Inspektioun, dee Rapport do gemaach ginn, mat deem mer haut konfrontéiert sinn?

Wësst Der, mat deenen Direktiven - oder deene Reglementer, wat den dann am Ausnamtsfall ass - ass et u sech eng national Kompetenz, fir d'Strofmooß festzeleeën, conformement zu eiselem Rechtsstaat, wat mir huelen. Den Här Roth wor Rapporteur vun deem leschte Gesetz. An do huet dëst Parlament d'Dispositiounen geholl, fir eng gewësse Strof virzeschreiwen. Dat

ass de Wëlle vum Lëtzeburger Vollek, dee mir hei als Parlament decidéiert hunn, well mer gewielt sinn.

Elo ass et awer esou, dass dee Mechanismus, deem an der Tëschenzäit ageféiert ginn ass ... Do sinn eng Rei bestëmmt ganz sympathesch a ganz kompetent Leit aus dem Ausland komm. Dat wor eng Damm, déi an der Belsch, an der Wallonie „fonctionnaire sanctionnateur“ ass - wat dat och ëmmer soll sinn -, en Här aus Portugal, deem do Polizist ass, an e Staatsanwalt aus Däitschland an nach zwee Beamte vum Conseil. Déi sinn da komm, déi sinn awer net gewielt vum Lëtzeburger Vollek, déi hunn dann eng Evaluatioun hei gemaach a si woren der Meenung ...

„Opgrond vu wat?“, ass meng éischt Fro. Wat gëtt deene Leit d'Kompetenz, iwwert d'Strofmooß hei zu Lëtzebuerg ze befannen, wat dat Lëtzeburger Parlament fir iergend e Fait iwwerhaupt agesat huet? Déi sinn net vum Lëtzeburger Vollek gewielt! A si decidéieren - fein, sympathesch Leit -, dass hirer Meenung no d'Strofmooß zu Lëtzebuerg net héich genuch wär, well dann eeben déi speziell investigativ Techniken hei net kéint benotzt ginn, wéi d'Infiltratioun an esou weider an esou virun. Och den Här Roth hat se scho genannt. Et ass wierklech e bëssen d'Schreckenskammer vun der Verfolgung: d'Ecoute, de Contrôle vun den Telekommunikatiounen, d'Captation de données informatiques, d'Oppeleeën vun de Bankgeschäfte, Prélèvement de cellules humaines sous contrainte physique; also dat geet extreem wäit! An dann ass also esou eng Delegatioun, déi seet: „Ma fir dat doten, fir d'POPen“, wou mer eigentlech de Problem am Land nach guer net hunn, dass steet am selwechte Rapport, „mussen elo déi dote Methode méiglech sinn.“ Ma wou si mer?!

Heiansdo wonnert ee sech. Et liest ee jo vill an der Press an et héiert een och heibanne vu Leit, déi sech iwwert de Brexit wonnen: Mee Westminster - Westminster, dat brittescht Parlament - léisst sech esou eppes net gefalen! D'Souveränitéit vun de Britten a vun engem Parlament gëtt do respektéiert. A mir hätten och gär als ADR, dass hei d'Souveränitéit vum Parlament respektéiert gëtt. Dat ass eng normal Saach!

Mir hunn e Strofmooß festgeluecht, a wann dat soll geännert ginn, dann ass dat eng Diskussioun ënner eis. Awer et ass net, bei allem Respekt virun deene Leit, déi komm sinn, un iergendengem Conseil oder un auslänneschen Experten, fir ze mengen, dass hei fir e Problem, deem nach net existéiert, d'Strofmooß net héich genuch wär an doduerch den Equiliber an eiselem rechtsstaatlechen Instrumentarium soll verännert ginn op eng Manéier, déi fundamental Konsequenzen huet. Fir eis net akzeptabel!

Mir wëllen, dass déi Ëmweltdelikter staark bestrooft ginn, wa se existéieren, proportional zu der reeller Gravitéit vum Fait. An net méi wéi dat. Mir wëllen, dass déi Ëmweltdelikter kohärent mat anere rechtsstaatlechen Dispositiounen am Staat behandelt ginn, net méi schlëmm, net manner schlëmm wéi dat, wat se wierklech duerstellen. Den Här Roth huet Beispiller genannt, wou sech esou investigativ Techniken justifiéieren: Menschenhandel an aner Saachen, déi gravissimm Faite sinn. Wann e Bauer en Déppche vun iergendepes doheim stoen huet, dann ass dat net an där Kategorie vu Fait, vun där mer hei schwätzen.

Mir hunn hei also och e grouse Problem. Mir hunn elo nach déi Amendementer vun der CSV net gesinn. Mee ech huelen un, nodeem mer hinnen nogelauschert hunn, dass dat genau an déi Richtung geet, déi mir eis och als ADR virstellen. An a priori wäerte mir dat dann och ënnerstëtzen, wat d'CSV seet.

Mee eppes ass ganz kloer: Hei ... An et ass och traureg fir ze gesinn, wéi d'Kollege vun der DP a vun der LSAP op dat heite reagéieren, well ech sinn iwwerzeegt, dass wéinstens bei der DP am déiwen Häerz, wann ee krazee geet, den Accord fir dat, wat hei proposéiert ass, net do ass. Well et ass nach eng Partei, sou wéi mer se kennen hei, déi awer méi mam Rechtsstaat verbonnen ass wéi dat, wat mer haut hei héieren hunn.

Mee wat hei um Spill steet, dass ass einfach déi Fro: Wéi gi mir mam Rechtsstaat ëm? Wéi gi mir mam Rechtsstaat ëm? A sou wéi dat heite presentéiert gëtt, déi verharmlosend Manéier, wéi déi gréng heihinnerkommen an eis drakonesch Strofe proposéieren, dass ass fir eis net akzeptabel! Et ass e Schrëtt weider a Richtung Ökodiktatur. Mir als ADR ginn deem net mat.

Ech soen lech Merci.

⁴ cf. commentaire de l'article 14 du projet de loi n° 7477

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Kartheiser. De leschten ageschriwene Riedner ass den honorabelen Här David Wagner. Här Wagner, Dir hutt d'Wuert.

► **M. David Wagner (déi Lénk).**- Merci, Här President. Ech wäert net vun Ökodiktatur schwätzen, well mir si ganz wäit ewech dovun. An Ökologie an Diktatur hu ganz wéineg mateneen ze dinn. Et kann een och de Géigendeel erlieuwe vun enger sougenannter Ökodiktatur. Dat ass zum Beispill d'Regierung a Brasilien, déi vum Här Bolsonaro, déi vläicht der ADR vill méi gefält. Mee déi féiert dozou, datt e ganze Bësch ...

(**Interruption**)

O, ech weess net!

... e ganze Bësch füttigemaach gött a Leit, déi do liewen, stierwe mat!

(**Interruption**)

Jo.

(**Interruptions diverses**)

Ma déi kënnen eng Kéier condemnéieren. Well dat hunn ech nach net héieren.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- De Bolsonaro ass wéinstens gewielt.

(**Coups de cloche de la présidence**)

► **M. David Wagner (déi Lénk).**- Voilà!

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- En ass gewielt!

► **M. David Wagner (déi Lénk).**- E gefält lech! E gefält lech!

(**Interruption par M. Fernand Kartheiser**)

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Den Här Wagner huet d'Wuert!

(**Brouhaha et interruptions**)

► **M. David Wagner (déi Lénk).**- En Unhänger vun enger ehemoleger Militärdiktatur gefält lech.

(**Interruption par M. Fernand Kartheiser**)

An Dir schwätzt vun Diktatur!

(**Interruption par M. Fernand Kartheiser**)

Nee! Jo, jo, jo, mir sinn eis eens! Mir sinn eis eens! Voilà!

(**Brouhaha**)

Bon, mir stëmmen hei e Gesetzesprojet, deen, ech muss soen, tatsächlech an eisen Aen als déi Lénk zu enger vill méi grousser Effikassitéit fir d'Natur a fir d'ëffentlech Gesondheet wäert bäidroen. Mir hunn déi Ëmsetzung vun deene Reglementer an der Kommissioun matgedroen a mir droe se weiderhin och hei an deem Plenum mat.

Der Wirtschaft, der Industrie musse Grenze gesat ginn, iergendeng Kéier. Ech mengen, dat erkläert vläicht och d'Attiid vun der DP. Ech mengen, si stëmmen dat gäre mat, well jiddwereen an der Gesellschaft, net nëmmen déi Jonk, net nëmmen déi Jonk ... Ech mengen, ech sinn ëmmer dergéint, wann ee seet: „Et ass e Generationskonflikt.“ Ech mengen, et ass éischter e Konflikt vu Beträffenen a manner Beträffenen, vu Leit, déi méi Mëttelen hunn, fir sech ze protegéiere vis-à-vis vun Ëmweltverschmutzung an Ëmweltproblemer a -skandalen, fir rapport zu Leit, déi déi Méiglechkeeten net hunn. Et ass éischter eng Fro: Wien huet déi finanziell a materiell Méiglechkeeten a wien huet se net? Dat ass keng Generationsfro onbedéngt.

Mee op jidde Fall gött et elo ... Well mir gesi jo d'Auswéchs vum Laxismus aus deene leschte Jorzéngten, aus deene leschte Jorhonnerte vläicht, wou och ëmmer gesot gouf: „Jo, d'Ëmwelt ass wichteg. Dat muss ee respektéieren. Et muss een Efforté maachen ...“, mee dann huele mer keng ze vill strikt Mesuren. Mir kennen d'Resultat. Mir kennen d'Resultat! Et féiert zu guer näischt!

Et ass genausou wéi ... Well et sinn oft déi, déi der Meinung sinn, et misst een iwwerall an all Quartier Kameraen opsetzen, fir d'Kriminalitéit oder souguer d'Klengdelinquenz ze iwwerwaachen, déi ganz streng Mesurë wëllen ëmsetzen, iwwerstreng Mesurë vläicht heiands o wëllen ëmsetzen, wat Klengkriminalitéit oder Klengdelinquenz ugeet, déi dann déi selwecht sinn, déi, mengen ech, der Meinung sinn, datt een awer bei der Ëmwelt, bei Ëmweltdelikter voire bei der Ëmweltkriminalitéit misst laxistesinn.

Ech wëllt just soen, datt ee kann doriwwer philosophéieren, inwiefern wat fir eng Mëttelen -

duerch justement déi Strofen - kënne benotzt ginn, wéi den Här Roth dat beschriwwen huet, wat fir eng Mëttelen ee kéint asetzen. An da gött natierlech d'Bild vum klenge Bauer geholl, dee sech vläicht e bëssen iert an deen e Pestizid oder deen e Produit benotzt, ouni et ze wëssen, an esou weider.

Ech denken awer net onbedéngt un de klenge Bauer, mee ech mengen, och e klenge Bauer muss sech awer och kënnen u Virschreften halen. Jiddwereen, all Beruff muss sech u Virschreften halen, a Wirklecheit. En Infirmier muss sech un d'Virschreften halen, well soss geschéie Saachen, enfin, bon, soit!

Mee ech mengen, ech denken awer och un d'Industrie. A wann een déi verschidde Skandalen gesäit: Mir haten elo - et geet zwar elo net onbedéngt ëm d'Polluants organiques, mee - déi Saach vum Crassier zum Beispill do zu Déiferdeng. Do gesäit een, wat geschitt, wann een e bësse laxistesinn ass.

Ech denken awer och justement grad un déi gréisser Industrie. An do soen ech mer: „Déck Strofen an och Investigationsmëttelen, déi e bësse méi effikass sinn!“, well déi grouss Gruppen, déi kënne sech verteidigen. Mir wëssen, wann Ëmweltverbänn, wa Biergerverbänn heiandso versichen, hanner gewësse Machenschaften ze goen, wat mat deene geschitt, deemno wéi! Net onbedéngt hei zu Lëtzebuerg, mee am Ausland, an den USA an esou weider, datt gewësse Bierger ruinéiert gi vu gréisserer Multinationallen, déi alles verpeschten, alles verdrecksen, an d'Leit gi krank. D'Leit stierwen och! Well Pollutioun féiert zu Krankheet a kann och zum Doud féieren! A meeschtens betrëfft dat déi, déi sech am mannste kënne verteidigen.

Dofir sinn ech der Meinung, datt d'Fro sech stellt, ob mer genuch Mëttelen hunn, fir déi Mesuren ëmzesetzen. Dat ass eng aner Fro.

Ech mengen, d'lescht Joer ass e Bericht erauskomm - ech mengen, et war d'lescht Joer - vun der UNO, eeben de Rapport mondial environnemental, dee beseet, datt 25 % vun allen Doudesfäll, déi prematuré sinn a Krankheitsfäll op der Welt, déi si verursaacht duerch d'Pollutioun. 16.000 Kanner vu manner wéi fënnf Joer stierwen all Dag op dëser Welt, dovunner ee Véierel un der Pollutioun. Dat sinn ongeféier 4.500 Kanner, déi all Dag un de Follge vun der Pollutioun op dëser Welt stierwen!

Et ass kee Kavaléiersdelikt. D'Pollutioun ass kee Kavaléiersdelikt! Et ass eng ganz grav Saach. An et si meeschtens justement déi grouss Multien, déi egal wat maachen, déi sech et och erlabe kënnen, well se duerno och e Staat ënner Drock kënne setzen. Wann e Stolproduzent egal wat mécht an esou weider an e weess, datt de Staat ofhängeg ass, an e weess, datt duerno de Staat awer muss kucken, datt en net ze ferm mat deem ëmgeet, well esou vill Honnerten, voire Dausenden Aarbechtsplazen dovunner ofhänken ...!

Voilà, dat ass déi Situatioun, an där mer sinn. Dofir si mer der Meinung, datt e Staat grad Mëttele brauch, fir justement géint esou Machenschaften virzegoen.

Et kann een och soen: „Jo, den DDT ... Et soll een net alles zesummen duerjerneepuchen. Den DDT kann och benotzt ginn, fir géint Krankheeten ze goen.“ Selbstverständlech! De Morphium, dee gött jo och a Spideeler benotzt, fir datt d'Péng erofgeet. Dat heescht awer elo net, datt mer all Opiater einfach esou fräi verdeele ginn!

(**Brouhaha**)

Et gi jo Differenze gemaach. Et kann een och den Notze vun der Radiologie agesinn, ouni fir Atomkraftenergie ze sinn. Ech mengen, den Här Back, dee wäert mir do net widersprechen. Ech mengen also, et kann een awer den Ënnerscheid maachen, wat den Asaz ugeet vu gewëssene Produiten, an net alles zesumme puchen, fir Saache kënnen ze diskreditéieren.

Ech hätt just e puer Froen duerno, well, wa mer schonn dobäi sinn: De Glyphosat, mir wäerten deen endlech verbidden ab 2021. Ech hu gelies, datt ongeféier d'Hallschent vun de Baueren awer schonn opgehalen hunn, deen ze benotzen. D'Fro stellt sech, ob et och schonn transitoiresch Mesurë gött, net datt nach iwwert dëst Joer, ech weess net, vläicht nach schnell vill Glyphosat benotzt gött. Ech weess net, ech si gefrot ginn, fir déi Fro ze stellen, an ech maachen dat och, da kréien ech hoffentlech och eng Äntwert. Da kréien ech och Merci gesot.

(**Hilarité**)

Dann, finalement, wa mer scho bei de Bauere sinn: Et geet net drëms ..., de Problem ass déi europäesch Landwirtschaft an d'Baueren an Europa, haaptsächlech nom Zweete Weltkrich, déi sinn domadder konfrontéiert ginn, a gewëssene Länner, duerch déi Politique agricole commune, déi dozou gefouert huet, datt

déi intensiv Landwirtschaft ënnerstëtzt gouf, mat alle Produiten, déi deemools benotzt gi sinn, well deemools ware mer richtig laxistesinn an déi meescht Bauere woussten emol net, wat fir en Impakt dat kéint hunn. Si krute gesot: „Benotzt dat! An da kritt Der Subsiden, da kënnt Der och méi produzéieren, da geet et lech och besser.“

Ma selbstverständlech hu se et benotzt! An et kann een hinnen dat och net virwerfen. Dorëms geet et net. Si hu jo och net decidéiert, datt dee System misst en place gesat ginn. D'autant plus, datt virdrun hiert Liewe jo och wirklech bei Wäitem net einfach war. Mir wëssen dat zu Lëtzebuerg gutt, well warscheinlech hunn 80 % oder vläicht méi vun alle Lëtzebuerger iergendeng Kéier Baueren an der Famill gehat.

De Problem ass awer deen, datt mer esou wäit sinn, datt mer eraus musse kommen, aus där Logik, déi d'Baueren u sech vläicht och drängt, eng intensiv Landwirtschaft ze maachen, mam ganze Rateschwanz, deen derhannert ass, vu Chimie an esou weider.

A wann een iwwert d'Biolandwirtschaft schwätzt - wat u sech déi normal Landwirtschaft ass -, mee da musse natierlech - dat hunn ech oft hei gesot - d'Bauere sech déi och leeschte kënnen! D'Mënschen och!

Dat heescht, do muss een a Richtung vun anere Subside goen, vun Ënnerstëtzung, seriö Ënnerstëtzung vun Häff, fir an déi Richtung ze goen. Mee ech waarden nach gespaant op dat, wat d'Regierung eis wäert presentéieren. An da muss een awer vläicht och - net vläicht -, da muss een och vun där Logik erofkommen, datt een all Landwirtschaftsproduit absolutt, net nëmme fir de Gebrauch hei zu Lëtzebuerg, fir de Konsum, den Eegekonsum muss produzéieren, mee och fir den Export muss produzéieren. Well wien „Export“ seet, seet „intensiv a vill produzéieren“ a seet, an deem Sënn, „ganz wéineg Biolandwirtschaft“. An dofir muss een och, an deem Kader, weiderhin iwwert d'Handelsofkommessen diskutéieren, well dat jo dat ass, wat gefërdert gött. An do si mer an enger gréisserer Inkohärenz.

Dat gesot, wäerte mer dëse Projet de loi ënnerstëtzen, well mir och der Meinung sinn, datt een awer all Méiglechkeet muss benotzen, fir déi gréisser Ëmweltdelikter an Ëmweltkriminalitéit kënnen ze bekämpfen, sou wéi een dat och an anere Beräicher mécht.

Ech soen lech Merci.

► **Plusieurs voix.**- Très bien!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Här Wagner. An dann huet d'Regierung d'Wuert. D'Ëmweltministesch, d'Madamm Carole Dieschbourg.

(**Prise de position du Gouvernement**)

► **Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable.**- Här President, Dir Dammen an Härten Deputéierten, fir d'éischt emol wëll ech dem François Benoy e ganz grousser Merci soe fir säi flott an och virun allem informative mëndlechen awer och schrëffleche Rapport, well en a ganz flotter, einfacher Sprouch u sech duergestallt huet, ëm wat et geet. An dat ass net manner wéi d'Gesondheet, wéi eis Gesondheet, déi vun den Déiere ronderëm eis, wa mer iwwert déi heite POPen, wéi se ofgekierzt heessen, schwätzen, an dass mer eis dann déi néideg Moyene ginn, fir dat och kënnen uerdentlech ze verfolge. An do ass d'Beispill - an den David Wagner huet dat d'ailleurs och, mengen ech, flott duergeluecht - net dat richtegt, dat vun deem klenge Bauer.

An ech mengen, Här Roth, wann Der éierlech sidd, da wësst Der och, dass et jo hei elo net dee klengen OPJ ass, deen alles beschléisst, mee dass mer duerchaus Reegelen a Prozeduren hunn, wou net deen entscheet, ob ofgelauschtert gött.

Da musse mer eis haut ...

► **M. Gilles Roth (CSV).**- Souguer d'Deputéiert hei ginn ofgelauschtert!

► **Une voix.**- Jo.

► **M. Roy Reding (ADR).**- Voilà!

(**Interruptions diverses**)

► **Mme Carole Dieschbourg, Ministre de l'Environnement, du Climat et du Développement durable.**- Da musse mer eis éierlech d'Moyene ginn ...

(**Interruptions**)

Also, do kann een natierlech doriwwer diskutéieren. A mir haten, d'ailleurs, an der Chamberskommissioun och eng Diskussioun doriwwer, déi awer, mengen ech, kontrovers, awer och ganz strukturéiert war, iwwert d'Wichtigkeet, dass mer en Ëmweltdelikt net als e Kavaléiersdelikt gesinn, mee dass mer eis d'Moyene ginn, grad well et sech hei ëm Substanzen handelt, déi ee

vläicht net direkt gesäit, erkennt, grad well et sech och ëm cheemesch Substanzen handelt, wou mer duerchaus mat groussen Entreprises ze dinn hunn, wou ee sech déi néideg Moyene muss ginn, déi och kënnen uerdentlech ze verfolge. An dat geschitt an dëser Ëmsetzung vun deem EU-Reglement.

An natierlech musse mer schwätzen iwwert dee Bericht, dee Rapport - d'ailleurs eng Aart Serie vun esou Evaluatiounen an Europa, déi iwwert d'Länner gemaach gött -, wéi mer eis dann och an Zukunft wëllen opstellen, fir datt déi spezifesch Ëmweltlegislatioun och kann agehale ginn, wéi mer kënnen d'Kontrolle verbessern.

An dozou gehéiert och ..., an do verschléissen ech mech guer kenger Diskussioun, well am Rapport, op der Säit 10, steet natierlech, dass mer eis méi Moyene musse ginn, dass mer och d'Strofe musse eropsetzen, wat mer haut maachen, mee och, dass et zu Lëtzebuerg kee spezialiséierten Zentrum fir Formatioun gött fir Ëmweltdelikter. Do geet also de Rapport e Stéck méi wäit.

Dat ass eng Diskussioun, déi sollte mer unhuelen, déi sollte mer féieren, fir dass mer an Zukunft nach besser preparéiert kënnen iwwer an op Ëmweltdelikter reagéieren, déi eiser aller Gesondheet kënnen a Gefor bréngen.

An dofir soen ech all deenen, déi hei elo zoustëmmen, e grousser Merci, datt se en Deel derzou bäidroen, dass mer kënnen uerdentlech hei zu Lëtzebuerg schaffen.

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Merci villmools, Madamm Dieschbourg. D'Diskussioun ass elo ofgeschloss.

(**Amendement 1**)

ler mer zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 7474 kommen, stëmme mer fir d'éischt iwwert den Amendement Nummer 1 vun der CSV-Fraktioun of, deen als Objet huet, fir de Paragraf 3 vum Artikel 4 ofzeänneren.

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Här President!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Fir d'éischt hat ...

► **M. Fernand Kartheiser (ADR).**- Entschëllegt, Här President, dass ech lech ënnerbriechen! Dat ass net onhéiflech, mee mir hunn deen Amendement net hei leien. An et wär awer interessant, en ze gesinn, ier mer doriwwer ofstëmmen.

(**Interruptions et brouhaha**)

► **Une voix.**- Huet deen nächste Projet!

► **M. Fernand Etgen, Président.**- Gutt. Da kéime mer zum nächste Projet. An dann, an der Tëschenzäit, huet jiddereen Zäit, fir iwwert den Amendement ze kucken.

4. 7444 - Projet de loi modifiant la loi modifiée du 10 juin 1999 relative aux établissements classés

Deen nächste Punkt vum Ordre du jour vun haut ass de Projet de loi 7444 iwwert déi klaséiert Etablissementen. D'Riedezäit ass nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Paul Galles, den Här Max Hahn, den Här Georges Engel, den Här Fernand Kartheiser an den Här David Wagner. D'Wuert huet elo de Rapporteur vun deem Projet de loi, den honorabelen Här François Benoy. Här Benoy, Dir hutt d'Wuert.

(**Rapport de la Commission de l'Environnement, du Climat, de l'Énergie et de l'Aménagement du territoire**)

► **M. François Benoy (déi gréng), rapporteur.**- Här President, Dir Dammen an Härten, an dem Gesetzesprojet 7444 iwwert d'Etablissementen classés, dee mer virleien hunn, geet et ëm kleng Upassungen ...

(**Brouhaha**)

... an deem Gesetz vun dem 10. Juni 1999, also dem Kommodosgesetz. An hei geet et ënner anerem drëm, fir den E-Kommodo weiderzebréngen an dat an den Texter unzepassen an och Changementer beim Delai unzehuelen. Et ass also e Gesetz, fir de Leit an den Entreprises, déi mam Kommodo ze dinn hunn, d'Liewe méi einfach ze maachen. A parallell dozou korrigéiere mer och eng Rei Erreur-matérielen.

Ech wëll just nach eng Kéier drop hiweisen: Am Kader vum Koalitionsaccord ass och virgesinn, eng méi komplett Revisioun vun deem Gesetz ze maachen. Dat ass mat där heiter Saach, mat deem heiten Text, dee virläit, nach net de Fall.

En Établissement classé, dat ass eng Aariichtung, also zum Beispill eng Entreprise, déi e gewëssenen Impakt kann hunn op d'Ëmwelt an d'Gesondheet vun de Salariairen, den Noperschaft oder der Allgemengheet. An dofir brauch dat Etablissement eeben eng Autorisatioun, déi d'Konditiounen festleet a puncto Ëmweltschutz,